

GROEN MANIFEST ARNHEM

DE WAARDE VAN EEN GROENE STAD

Arnhem heeft een uniek groen karakter; de stad ligt op de overgang tussen Veluwe-massief en rivierengebied en kent prachtige parken en groene initiatieven. Ernhemmers zijn hier trots op. Groen is dan ook al jaren een belangrijke kernwaarde van onze prachtige stad (Groen, Creatief, Vrij).

Om het groene karakter van Arnhem nog meer te versterken, moeten we het groen vanuit het omliggende landschap leiden naar de haarvaten van onze (binnen)stad. Groen de ruimte geven heeft een sterke positieve impact op maatschappelijke thema's als gezondheid, luchtkwaliteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit, voedselvoorziening, sociale cohesie en economie.

De stad wordt steeds belangrijker voor dieren en planten. Op het platteland staat de natuur onder druk door intensieve landbouw en ook in open natuurgebieden gaat het met veel soorten niet goed. Juist in de stad liggen nog veel kansen voor natuur, door vergroening neemt ook de soortenrijkdom in de stad toe. Dat is niet alleen goed voor de kwaliteit van leven van dieren en planten, maar ook voor inwoners van Arnhem.

De komende tijd staan we voor een grote bouwopgave om te kunnen voorzien in de woningbehoefte. Transformeer eerst bestaande gebouwen tot groene en prettige leefmilieus, in plaats van in te breiden. Bouw en renoveer altijd natuurinclusief en zorg ervoor dat de extra oppervlakte aan gevels en daken benut wordt voor het vergroenen en het meer biodivers maken van de stad. Neem altijd het landschap als uitgangspunt en voeg zo min mogelijk verharding toe. Laat de buitenruimte regenwater ter plekke opnemen en de stad verkoelen.

Groen is essentieel om Arnhem leefbaar te maken en te houden, maar draagt ook bij aan schone, gezonde en veilige wijken. Bovendien is groen mooi en zorgt het voor een grotere waarde van bijvoorbeeld vastgoed. Om het belang te benadrukken van het behouden en versterken van het groene karakter van Arnhem, biedt het Groenforum Arnhem dit Groen Manifest 2022-2026 aan aan de Arnhemse politiek. Het Groenforum verzoekt hen daarbij ervoor zorg te dragen de inhoud van het Groen Manifest te verankeren in het beleid van de stad.

In het Groenforum zijn vertegenwoordigd: KNNV Arnhem, IVN Arnhem, Natuurcentrum Arnhem, Vleermuiswerkgroep Gelderland, Imkersvereniging Arnhem Velp e.o., Ecovrede, Arnhem Klimaatbestendig, Stichting Samenwerkende Volkstuinen Arnhem, Natuur en Milieu Schuytgraaf, Arnhem Zoemt, Arnhemse BomenBond en Groen Arnhem. Het Groenforum onderhoudt daarnaast contact met Groei en Bloei Arnhem, Milieudefensie Arnhem, Natuur en Milieu Gelderland, Vereniging Vrienden van Meinerswijk, Vereniging Vrienden van Sonsbeek, Vogelwerkgroep Arnhem e.o., Bloei! in Arnhem en Elderveld Groen.

'Wij staan voor een gezonde, klimaatbestendige stad met een hoge mate van biodiversiteit, een hoogwaardige kwaliteit van leven voor haar inwoners en een stad die aantrekkelijk is voor ondernemers en bezoekers.'

Groenforum Arnhem, december 2021
info@groenarnhem.nl

1) BEHOUD EN BEVORDERING BIODIVERSITEIT

Ecologisch beheer

- Houd het beheer van het groen in de stad en in het buitengebied in eigen verantwoordelijkheid en bescherm daarbij flora en fauna, bijvoorbeeld door gefaseerd maaien en de aanleg van bloemenweiden zodat soorten als wilde bijen, hommels, vlinders en vogels voldoende voedsel en beschutting hebben;
- Draag bij aan belendend groenbeheer, zoals bij de ontwikkeling van Park Lingezen;
- Maak geen gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen bij het groenonderhoud.

Beschermen van soorten

- Zet actief in op bescherming van bedreigde soorten, zoals graslandvlinders, wilde bijen en hommels, vleermuizen, egels, gierzwaluw, huismus en huiszwaluw.

Beplanting

- Houd bij het inrichten van de openbare ruimte rekening met ruimte voor groen en water en zorg daarbij voor voldoende variatie in beplanting, met streekeigen soorten;
- Zorg voor voldoende nectar- en stuifmeel leverende planten gedurende het gehele jaar. Zie hiervoor het *Drachtplantenconvenant*, in 2010 ondertekend door de verantwoordelijk wethouder;
- Plant meer eetbaar groen aan (bijvoorbeeld fruit- en notenbomen, besdragende struiken) voor dier en mens in parken en overige openbare ruimte.

2) BOUWEN EN RENOVEREN

- Behoud en versterk de waardevolle groene zones in de stad voor een gezonde en veilige leefomgeving, betere klimaatbuffers en meer biodiversiteit;
- Voorkom inbreiding door gebouwen en terreinen te herbestemmen, alvorens tot nieuwbouw over te gaan;
- Bouwen renoveer natuurinclusief, zodat ook gebouwen bijdragen aan het groene karakter van Arnhem. Doe dit door het behouden of scheppen van verblijfplaatsen van (bedreigde) diersoorten en neem dit op in de planvorming van projectontwikkelaars en woningbouwverenigingen, ook wanneer dit niet wettelijk verplicht is.

Bijvoorbeeld:

- Mussenvides;
- Inbouwneststenen (gierzwaluwen);
- Insectenhôtels;
- Drachtrijkdom;
- Ruimte voor bijenlinten;
- Vleermuizenkasten en ingebouwde voorzieningen.

VOOR MEER INFORMATIE VERWIJZEN WIJ GRAAG NAAR DE VOLGENDE LINKS:

1) Behoud en bevordering biodiversiteit

- www.vastgoedplein.nl/upload/file/algemene%20informatie/stadsnatuurjun2016.pdf
- www.stichtingvitalebiotopen.nl

Bijen, hommels en vlinders

- www.arnhemzoemt.nl
- www.debijenstal.nl
- www.bee-foundation.nl

Zoogdieren

- www.zoogdierveniging.nl
- www.vleermuizenindestad.nl

2) Bouwen en renoveren

Vogels in de stad beschermen

- www.bouwnatuurinclusief.nl
- www.vogelbescherming.nl/bescherming/wat-wij-doen/in-de-stad/gemeenten-bedrijven-bouwers/hulp-van-vogelbescherming
- www.checklistgroenbouwen.nl

3) Klimaatbestendig en duurzaam inrichten

Klimaatbestendige stad

- www.arnhemklimaatbestendig.nl
- www.klimaatadaptatienederland.nl
- www.groenblauwenetwerken.com

4) Stadslandbouw

Manifest Stadslandbouw 2014

- <http://groenarnhem.nl/wp-content/uploads/2015/09/place-mat-manifest-stadslandbouwDEF.pdf>

Stadslandbouwprojecten in Arnhem, o.a.:

- www.stadslandbouwmooieweg.nl
- www.ssvarnhem.nl
- www.stadstuinkweekland.nl
- www.hoevekleinmariendaal.nl

5) Bewustwording en educatie

- www.natuurcentrumarnhem.nl/educatie
- www.ivn.nl/afdeling/arnhem
- www.groenarnhem.nl

6) Overig

Groenvisie Gemeente Arnhem 2017 – 2035

- www.arnhem.nl/Inwoners/wonen_en_milieu/Groenbeheer/groenbeheer2

Groene Agenda Arnhem (2009)

- www.groenarnhem.nl/wp-content/uploads/2015/09/Groene-Agenda-Arnhem-definitief.pdf

Arnhem Groenagenda Perspectief 2025 (2015)

- www.groenarnhem.nl/wp-content/uploads/2015/11/Arnhem-Groenagenda-perspectief-2025.pdf

Andere Arnhemmers

- www.anderearnhemmers.nl

Wetenschappelijk onderzoek

- www.degroenestad.nl

